SL

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

MNENJE EVROPSKE CENTRALNE BANKE

z dne 25. avgusta 2006

na zahtevo Banke Slovenije
o predlogu Sklepa o zamenjavi gotovine

(CON/2006/43)

Uvod in pravna podlaga

Evropska centralna banka (ECB) je 2. avgusta 2006 prejela zahtevo Banke Slovenije za mnenje o predlogu Sklepa o zamenjavi gotovine (v nadaljevanju: »predlog sklepa«).

Pristojnost ECB, da poda mnenje, izhaja iz člena 105(4) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in iz prve in druge alinee člena 2(1) Odločbe Sveta 98/415/ES z dne 29. junija 1998 o posvetovanju nacionalnih organov z Evropsko centralno banko glede osnutkov pravnih predpisov[1], saj se predlog sklepa nanaša na valutne zadeve in plačilna sredstva. V skladu s prvim stavkom člena 17.5 Poslovnika Evropske centralne banke je to mnenje sprejel Svet ECB.

1. Namen predloga sklepa

Glavni cilj predloga sklepa je urediti postopke in način zamenjave bankovcev in kovancev, ki se glasijo na tolar, za bankovce in kovance, ki se glasijo na euro, ter pogoje prevoza, hrambe, varovanja, zagotovitve zavarovanja in statističnega spremljanja s tem v zvezi. Predlog sklepa vzpostavlja tudi ureditev za preddobavo in posredno preddobavo eurobankovcev in eurokovancev v Sloveniji pred uvedbo eura 1. januarja 2007. V skladu s predlogom sklepa bo Banka Slovenije začela preddobavljati eurokovance bankam po uveljavitvi predloga sklepa, vendar ne pred 1. septembrom 2006, eurobankovce pa z 11. decembrom 2006.

2. Splošne pripombe

2.1 ECB pozdravlja predlog sklepa kot del priprav na sprejetje eura v Sloveniji. Namen predloga sklepa je dopolniti druge pravne predpise o uvedbi eura, ki so še v postopku sprejemanja ali pa so že bili

1 UL L 189, 3. 7. 1998, str. 42.

sprejeti, zlasti Zakon o Banki Slovenije[2] in predlog Zakona o uvedbi eura, glede katerih je ECB že izrazila svoje mnenje, vključno z njunimi določbami o posredni dobavi[3].

2.2 Namen predloga sklepa je nadalje tudi zagotoviti skladnost slovenske ureditve s Smernico ECB/2006/9 z dne 14. julija 2006 o nekaterih pripravah za prehod na eurogotovino ter o preddobavi in posredni preddobavi eurobankovcev in eurokovancev zunaj euroobmočja[4] ter zagotoviti pravno podlago na nacionalni ravni za preddobavo in posredno preddobavo eurokovancev. Po sprejetju Odločbe Sveta 2006/495/ES z dne 11. julija 2006 v skladu s členom 122(2) Pogodbe o uvedbi enotne valute v Sloveniji 1. januarja 2007[5], s katero je bilo odstopanje v korist Slovenije odpravljeno, so ta prizadevanja v skladu s členom 10 Pogodbe, po katerem države članice sprejemajo vse ustrezne ukrepe, splošne ali posebne, da bi zagotovile izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz Pogodbe ali so posledica ukrepov institucij Skupnosti. Banka Slovenije poleg zgoraj navedenega izvaja svojo pristojnost za vzpostavitev okvira za izdajanje eurokovancev v skladu s členom 106(2) Pogodbe. S sprejetjem predloga sklepa Banka Slovenije ravna tudi v skladu s členom 19 Smernice ECB/2006/9, po katerem so pravila v zvezi z eurokovanci, določena v Smernici ECB/2006/9, priporočila, ki naj jih nacionalne centralne banke uporabijo znotraj okvira za izdajanje eurokovancev, ki ga morajo vzpostaviti pristojni nacionalni organi bodočih sodelujočih držav članic. Banka Slovenije uvaja tudi nekatere rešitve, ki jih ni najti v Smernici ECB/2006/9.

2.3 Po mnenju ECB bi morala predvidena možnost, da se preddobava eurogotovine začne precej pred 1. januarjem 2007, prispevati k nemotenemu prehodu na eurogotovino na ta datum.

3. Opredelitev posrednih prejemnikov

Posredni prejemniki so v deseti alinei 2. člena predloga sklepa opredeljeni kot fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, državni organi, organi lokalnih skupnosti in pravne osebe, ki morajo v skladu z zakonom o uvedbi eura razliko med vrednostjo, zaračunano za storitev ali blago, in prejetim zneskom vračati le v eurogotovini, ter druge osebe, ki poslujejo z gotovino. ECB bi priporočila, da se ta opredelitev dopolni z dodatno zahtevo, da se morajo posredni prejemniki nahajati v Sloveniji. Ta element je izrecno vključen v odgovarjajočo opredelitev »profesionalnih tretjih oseb« v Smernici ECB/2006/9 v izogib vsakršni morebitni nepravilni uporabi preddobavljene eurogotovine.

---

2 Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo.

3 Glej odstavek 3.20 Mnenja ECB CON/2006/17 z dne 13. marca 2006 na zahtevo slovenskega Ministrstva za finance o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Banki Slovenije ter odstavek 4.3 Mnenja ECB CON/2006/29 z dne 12. junija 2006 na zahtevo slovenskega Ministrstva za finance o predlogu Zakona o uvedbi eura.

4 UL L 207, 28. 7. 2006, str. 39.

5 UL L 195, 15. 7. 2006, str. 25.

4. Skrbnost dobrega strokovnjaka

10. člen predloga sklepa določa, da morajo banke hraniti preddobavljeno eurogotovino v trezorjih »kot dober strokovnjak«. ECB razume, da ta koncept predstavlja nacionalni pravni standard, ki ga je treba presojati v vsakem posameznem primeru, vendar pa poudarja, da mora skrbnost dobrega strokovnjaka v vsakem primeru vključevati spoštovanje standardov varovanja, ki se pričakujejo od bank in ki jih le-te običajno uporabljajo pri ravnanju z gotovino.

5. Stroški prevoza in varovanja preddobavljene eurogotovine

5.1 V skladu z 11. členom predloga sklepa Banka Slovenije krije stroške prevoza in varovanja preddobavljene eurogotovine do mesta, ki ga banke določijo za prevzem eurogotovine. Ta mesta prevzema bodo določena v pogodbi o preddobavi eurogotovine iz drugega odstavka 4. člena predloga sklepa.

5.2 ECB v tem kontekstu omenja stališče Euroskupine na seji 16. oktobra 2000, na kateri so obravnavali zahteve številnih poslovnih sektorjev za nadomestilo stroškov, povezanih s prehodom na eurogotovino leta 2002[6]. Ministri so priznali obstoj teh stroškov, vendar so menili, da so relativno nizki v primerjavi z bodočimi koristmi za vse poslovne sektorje in bi jih morali šteti za investicijo v skupno dobro. Ministri so se sporazumeli, da bi morali stroške zamenjave valute načeloma nositi tisti sektorji, kjer ti stroški nastanejo. Ob upoštevanju tega sporazuma je tudi Svet ECB poudaril, da Eurosistem nikakor ne bi smel biti vključen v nadomeščanje operativnih stroškov bankam zaradi zamenjave valute[7].

5.3 Ne glede na zgoraj navedeno bi lahko Banka Slovenije sprejela ukrepe za nadomestilo teh stroškov, če so izpolnjeni nekateri pogoji. Sheme nadomestil bi tako morale zlasti: (i) biti izvedene za to, da bi omogočile nemoteno logistiko za zamenjavo gotovine; in (ii) spoštovati načelo enake obravnave in se izogibati znatnim učinkom čezmejnega prelivanja gotovine[8].

6. Vračilo presežnih količin eurogotovine

8. in 9. člen predloga sklepa določata, da banke lahko vračajo preddobavljeno eurogotovino Banki Slovenije v obdobju od 15. do 31. januarja 2007, pri čemer se bo plačilo te vrnjene preddobavljene gotovine pobotalo z obveznostmi bank, ki izhajajo iz uporabe linearnega debetnega modela, opisanega v 12. členu predloga sklepa. Glede na to, da vsi preddobavljeni eurobankovci z dnem uvedbe eura v Sloveniji postanejo zakonito plačilno sredstvo in se obravnavajo kot »bankovci v obtoku« (v skladu s členom 4(7) Smernice ECB/2006/9), in da ne bi ogrozili linearnega debetnega modela, določenega v

---

6 Navedeno v dokumentu *Evaluation of the 2002 cash changeover* (Ocena zamenjave gotovine v letu 2002), april 2002. Dostopno na spletni strani ECB na naslovu www.ecb.int.

7 *Ibidem*.

8 *Ibidem*.

členu 15(1) v povezavi s členom 15(3) Smernice ECB/2006/9, ki je bil razvit v podporo nemoteni zamenjavi gotovine, ECB predlaga, da se možnost pobotanja vrnjenih eurobankovcev z obveznostmi bank opusti. S tem namenom bi bilo treba: (i) spremeniti 9. člen predloga sklepa tako, da se bo nanašal le na vračilo presežnih količin preddobavljene eurogotovine v skladu s pravili za običajno vračilo gotovine; in (ii) črtati drugi stavek prvega odstavka v 12. členu predloga sklepa.

7. Hramba preddobavljene eurogotovine

Predlog sklepa se sklicuje na zahtevo, da mora biti preddobavljena in posredno preddobavljena gotovina shranjena »ustrezno«[9]. To bi moralo biti razumljeno kot hramba v skladu s pogoji, določenimi v 10. členu predloga sklepa. Zaradi pravne jasnosti bi ECB priporočila, da se besedilo spremeni tako, da se sklicuje na hrambo v skladu s pogoji, določenimi v 10. členu predloga sklepa, ne pa na »ustrezno« hrambo.

8. Uporaba izraza »posredna preddobava«

5. člen predloga sklepa določa, da lahko banke preddobavljeno eurogotovino le nadalje preddobavijo in da lahko banke eurogotovino nadalje preddobavijo le posrednim prejemnikom. Zdi se, da bi moralo biti »nadalje preddobaviti« v tem kontekstu razumljeno kot »posredno preddobaviti«. Če je temu tako, bi ECB priporočila, da se v izogib sleherni napačni razlagi predloga sklepa terminologija uporablja dosledno.

To mnenje bo objavljeno na spletni strani ECB.

V Frankfurtu na Majni, 25. avgusta 2006

[podpis]

Predsednik ECB

Jean-Claude TRICHET

9 Glej 14. člen (Posledice kršitev) in 16. člen (Pogodba o posredni preddobavi) v predlogu sklepa.